

Bewustwo(o)rding

Citoïsme

Vanaf het midden van jaren zestig komt de babyboomgeneratie in verzet tegen de maatschappij van hun ouders. Het moet allemaal anders. Damslapers, provo's, krakers, studentenrellen, bezettingsacties en grote demonstraties tégen de neutronenbom en vóór 'peace' zijn het gevolg. De protesten richten zich tegen allerlei rechtse 'ismen'. Het fascisme, nationaalsocialisme en het kapitalisme moeten als systemen en ideologieën bestreden worden. Linkse 'ismen' mogen nog wel. Pacifisme, socialisme, activisme en voor sommigen zelfs het marxisme en communisme leveren immers praktische ideeën voor het verzet tegen de heersende orde.

De strijd tegen de collectieve rechtse 'ismen' lijkt gestreden en het achter de linkse 'ismen' aan lopen lijkt geluwd. Een nieuw 'isme' is daarvoor in de plaats gekomen: het individualisme en velen voelen zich gelukkig bij de persoonlijk te ervaren vrijheid, die dit 'isme' mogelijk maakt.

En dan is er ineens het woord 'citoïsme'! Citoïsme? Dankbaar ben ik degene, die dit woord bedacht heeft. Eindelijk is er een woord voor de door velen gevreesde praktijk, misschien zelfs wel voor de door velen gevreesde georganiseerde ideologie, waarin gesteld wordt dat het gehele onderwijs gepland, georganiseerd, gecoördineerd, beheerst en gecontroleerd kan worden. Hebben niet hea'o'ers, planners, systeemdenkers en organisatiedeskundigen te veel de macht in het onderwijs?

Citoïsme! Zeggen-ze niet dat, wanneer je ouder wordt, je in het onderwijs alles weer opnieuw kan meemaken? Citoïsme! Ik weet niet of het een links of rechts 'isme' is, maar ik voel wel die oude linkse rakker weer in me opkomen. Citoïsme is een rem op innovatie, is boekhouden, is wantrouwen.

Actie! Actie! Actie!